

Kerhokeskus – koulutyön tuki ry:n lausunto Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman luonnokseen

Yleistä

Kerhokeskus pitää hyvänä avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen pyrkivää menettelytapaa lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman valmistelussa. Tällöin toimijakenttä saadaan jo valmisteluvaiheessa suuntaamaan toimintaansa yhteisten tavoitteiden mukaan. Myös indikaattoriajattelu, jolla kehittämisohjelmassa pyritään tunnistamaan muutostarpeet ja niiden kautta myös arvioida tavoitteiden toteutumista, on hyvä.

Kerhokeskus näkee positiivisena myös lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman pyrkimyksen katsoa lasten ja nuorten asioita kokonaisvaltaisesti myös muiden hallinnonalojen kuin nuorisotoimialan näkökulmasta. Ohjelmassa on suoria leikkauksia myös Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016 ohjelmasta sekä selviä tavoitteita liittyen tuleviin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Ohjelmalla olisikin mahdollista sitouttaa koko valtioneuvostoa arvioimaan eri hallinnonalojen päätösten vaikutuksia lapsiin ja nuoriin, jos tämä kirjattaisiin vahvemmin.

Kerhokeskuksen mukaan lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma on tärkeä kansallinen nuorten hyvinvoinnin edistämisen väline. Olemme mielellämme mukana myös ohjelman toteuttamisessa ja seurannassa.

Koulun kerhotoiminta nostettava kehittämisohjelmaan

Nuorten hyvinvoinnin kannalta on keskeistä, että nuorilla on mahdollisuudet ja resurssit vaikuttaa heitä itseään koskeviin asioihin sekä laajemminkin yhteiskuntaan. On ongelmallista, ettei tällä hetkellä nuorisopolitiikasta puhuttaessa tunnisteta nuorten mielekkään vapaa-ajan ja hyvien sosiaalisten suhteiden merkitystä yhtenä

nuorten hyvinvoinnin tärkeimmistä edellytyksistä. Kaikissa nuorten hyvinvointitutkimuksissa kaverit, perhe ja mielekäs vapaa-aika ovat niitä elämänalueita, jotka koetaan hyvinvoinnin kannalta merkityksellisimmiksi. Nämä elämänalueet olisi saatava osaksi nuorisopolitiikan suuntaviivoja/sisältöjä ja myös kehittämisohjelman asetukseen, jotta tulevissa politiikka- tai kehittämisohjelmissa tämä elämänalue tulisi huomioitua paremmin. Siksi onkin outoa, että kehittämisohjelma unohtaa tässä koulun kerhotoiminnan ja sen tulevat kirjaukset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin, jossa erityisen tärkeää olisi nyt tiedostaa paikallistasolla toimivien eri hallinnonalojen ja järjestöjen voimavarat tämän yhteistyön viitekehyksessä. Koulujen kerhotoiminnan kautta olisi mahdollisuus turvata kaikille lapsille ja nuorille laaja-alaiset harrastusmahdollisuudet lähipalveluina myös harvaanasutuilla seuduilla, joilla palvelut muutoin ovat harvoin nuorten ulottuvilla.

Visioryhmä muodostamaan yhteistä kasvatuskäsitystä eri toimijoiden välille

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa lasten ja nuorten osallisuus ymmärretään valitettavan kapeasti poliittisena vaikuttamisena. Kun lapsuus ja nuoruus ymmärretään ikäkausikehityksen näkökulmasta, osallisuuden käsitteen täytyy voida määrittyä eri tavoin eri ikäisenä. Olennaista on, että lapsella ja nuorella on mahdollisuus oman ikäkautensa mukaisesti osallistua hänen elämässään keskeisiin asioihin, kuten perheen sisäiseen keskusteluun, kouluun ja omaan elämään. Tämä edellyttää *nuorten kanssa työskenteleviltä aikuisilta asennemuutosta, jossa kasvatusta lakataan ymmärtämästä yksisuuntaisena tiedonsiirtona*. Kyse on pikemminkin vuorovaikutuksesta, vuorovaikutuksen tapojen, menetelmien ja ympäristöjen kehittämisestä. Nuorisopolitiikan tulisi myös tästä syystä olla sisäkkäistä koulutuspolitiikan kanssa. Kasvatustähtämyksiä tulisi pohtia yhdessä. *Kerhokeskus ehdottaa kehittämisohjelmaan kirjausta poikkihallinnollisen visioryhmän perustamisesta, joka työskentelisi yli hallituskausien asiantuntijapohjalta eri toimialojen linkittäjänä*. Tällä hetkellä ohjelma painottuu enemmän olemassa olevien ongelmien ratkaisuun kuin ongelmien ennaltaehkäisyyn, jonka perinpohjainen nuorten kanssa työskentelevien aikuisten asennemuutos saisi aikaan. Luonnollisesti se edellyttää tuekseen myös konkreettisia toimenpiteitä, jotka olisivat kuitenkin löydettävissä, mikäli yhteinen visio onnistuttaisiin hahmottamaan. Visioryhmän tulisi olla *ei-poliittinen, hallinnonaloja leikkaava ja hyödyntää laajasti myös kansalaisjärjestötoimintaa*. Lisäksi lasten ja nuorten omia vaikuttamismahdollisuuksia,

moniammatillisuutta ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä tulisi korostaa läpi ohjelman kaikissa toimenpiteissä.

Oppilaskuntatoiminnan sisältö ja laatu ratkaisee vaikuttavuuden lasten osallisuuden kehittäjänä

Kerhokeskus haluaa myös huomauttaa, että vaikka oppilaskuntatoiminnan muuttaminen lailla veloitetuksi on pitkään vaadittu toimi, ei koulun osallisuuteen liittyviä ongelmia ratkaista oppilaskunnilla, ellei oppilaskuntatoiminnan sisältöön kiinnitetä huomiota. Niiden tulisi olla aidosti kaikkia oppilaita osallistavia, ei yksinomaan oppilaskuntien hallituksiin valittujen osallistumisen paikkoja.

Kiusaamiseen puututtava ennaltaehkäisevin menetelmin

Kerhokeskus toteaa, että kehittämisohjelma laajuudessaan tarjoaisi loputtomat mahdollisuudet lausumiseen. Kiinnitämme huomiota kuitenkin vain järjestömme toimialaa lähinnä oleviin koulun, koulutuspolitiikan ja nuorisopolitiikan, nuorisotoimen ja järjestöjen rajapintaan tuleviin kysymyksiin. Eräs näistä on kiusaaminen. Tällä hetkellä kiusaamisen ehkäisyn keinoina nähdään ensisijaisesti kiusaamiseen puuttuminen. Tiina Nikkolan väitöskirjan (3.12.2011) mukaan kiusaaminen on kuitenkin tulosta tietyistä ryhmädynaamisista ilmiöistä. Jos kiusaamista ja kiusaamiskokemuksen traumatisoivaa vaikutusta halutaan ehkäistä, tulisi puuttua ryhmädynaamisiin ilmiöihin ja hallita niitä paremmin. Tällä hetkellä meneillään olevat kiusaamiseen puuttuvat ohjelmat (KiVa) eivät siis todellisuudessa poista kiusaamisen syitä. Kiusaaminen kouluissa ja harrastustoiminnassa tulisi nähdä yhteiskunnallisena ongelmana, jonka parantaminen täytyy olla koko ympäröivän yhteisön ja yhteiskunnan vastuulla.

Kerhokeskus - koulutyön tuki ry

Minna Riikka Järvinen
Toiminnanjohtaja